

UPI 05/2-23-11-35/16
Sarajevo, 04. 9. 2019. godine

ARCELOR MITTAL ZENICA
Kralja Tvrka I 17
72 000 ZENICA P.P.12

GRAD ZENICA
Trg Republike BiH 6
72 000 ZENICA

**Ministarstvo za prostorno uređenje,
promet i
komunikacije i zaštitu okoline ZDK**
Kučukovići 2
72 000 ZENICA

**Federalna uprava za inspekcijske
poslove**
Fehima ef. Čurčića br. 6
71 000 SARAJEVO

U. G. „EKO FORUM“ Zenica
Ul. Mokušnice 9
72 000 ZENICA

INSTITUT „KEMAL KAPETANOVIĆ“
Travnička cesta 7
72000 Zenica

Predmet: Analiza Izvještaja o realizaciji mjera zaštite okoliša uslovljenih integralnom okolinskom dozvole za Arcelor Mittal d.o.o. Zenica, - dostavlja se -

Poštovani,

temeljem zaključaka sa sastanka održanog 16.8.2019. godine u prostorijama ArcelorMittal Zenica, u okviru redovnog monitoringa realizacije mjera zadatih okolišnom dozvolom izdatom ArcelorMittal-u Zenica 03.04.2017. godine, Federalno ministarstvo okoliša i turizma je u saradnji sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove i menadžmentom ovog privrednog društva utvrdilo da je došlo do prolongiranja rokova ključnih mjera za smanjenje zagađenja zraka u Zenici i to:

- 4.1.1. Projekat odsumporavanja koksнog plina u pogonu Koksara (rok mart 2019.)
- 4.2.2 Nabavka i ugradnja Hibridnog filtera na mašinu SM-6 u pogonu Aglomeracija (rok 24 mjeseca od datuma izdavanja okolinske dozvole – 03.4.2019.).
- 4.2.3. Nabavka i ugradnja Hibridnog filtera na mašinu SM-4 u pogonu Aglomeracija (12 mjeseci od datuma izdavanja okolinske dozvole – 03.4.2018.).
- 4.4.2 Sekundarno otprešivanje konvertora u pogonu Čeličana (rok za projektovanje, ugradnju, puštanje u rad i dokazivanje garantovanih performansi: 18 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole - 03.10.2018. godine).

Privredno društvo ArcelorMittal Zenica se obavezalo da će ove mjere ispoštovati do kraja 2019. godine.

U nastavku ovog dopisa je Status realizacije predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za smanjenje emisija iz postrojenja ArcelorMittal Zenica u vezi sa postavljenim rokovima u okolišnoj dozvoli, koji je dostavljen Federalnom ministarstvu okoliša i turizma 03.9.2019. godine u skladu sa dogовором sa sastanka održanog 16.8.2019. godine u Zenici.

Status realizacije predloženih mjera, tehnologija i drugih tehnika za smanjenje emisija iz postrojenja ArcelorMittal Zenica

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
1. OPĆE MJERE – mjere koje ne utiču na smanjenje emisija u zrak			
1.1 ArcelorMittal Zenica	1.1.1 Izraditi Studiju uticaja na okoliš za pogone i postrojenja ArcelorMittal Zenica prema članovima 53. 54. i 54.a Zakona o zaštiti okoliša (Sl.N.FBiH, br.: 33/03 i 38/09)	24 mjeseca od datuma izdavanja okolinske dozvole	<p>U toku je priprema za izradu Studije. U svjetlu nove zagonske regulative za monitoring emisija u zrak, neophodno je organizovati konsultantski sastanak sa predstavnicima FMOIT u cilju definisanja metodologije i angažmana kompanije koja bi izradila traženu studiju.</p> <p>Studija uticaja na okoliš završena za novu toplanu sa uporedbom na trenutno stanje u pogonu Energetika i planiraju se nastavi daljni razgovor sa Mašinskim fakultetom u Zenici u cilju nastavka ovog angažmana na izradi cijelovite studije za ArcelorMittal Zenica. Predlažemo da u predmetnoj studiji se urade dva disperziona modela za dva projekta koji su u toku BOF sekundarno otprašivanje i drugi hibridni filter kako bi se moglo izvršiti poređenje uticaja prije i nakon završetka realizacije projekta.</p>
1.2 Koksara	1.2.1 Izvršiti izmještanje sistema za kontinuirani monitoring emisija u zrak sa dimnog kanala na dimnjak koksne baterije u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN 14181 i BAS EN 15259	6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	<p>Ugovor potpisano 07.06.2018. sa kompanijom SICK. Ugovoren rok za ugradnju sistema je bio oktobar 2018. godine. Zbog izmjena u projektnom timu Ugovaratelja, kao i specifičnih zahtjeva Pravilnika o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/14 i 97/17) u pogledu forme dnevnih, mjesecnih i godišnjih izještaja sa sistema za kontinuirano mjerjenje emisija u zrak, došlo je do probijanja roka za realizaciju ovog projekta.</p> <p>Trenutni satatus: oprema ugrađena na dimnjak Koksare i puštena u probni rad od 21.12.2018.</p> <p>Uz svu opremu je dostavljen certifikat QAL 1. Procedura QAL 2 je provedena u periodu i to: uporedna mjerjenja na terenu od 14.03.2019. do 20.3.2019.; umjeravanje sistema 25.04.2019. Sistem je dobio certifikat o provjeri ispravnosti automatskog mjernog sistema u skladu sa procedurom QAL2 iz standarda BAS EN 14181.</p>
	1.2.2 Izraditi analizu zagađenosti okoliša u okruženju Koksare za nulto stanje. Analiza zagađenosti podrazumijeva mjerjenja BaP,	Početak realizacije mjere: 16 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	U toku je priprema za izradu analize zagađenosti okoliša u okruženju Koksare za nulto stanje. U periodu 2017-2018 i dalje definisan je Akcioni plan mjera i aktivnosti za smanjenje

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	odnosno PAH u PM10 u najmanje 100 uzoraka lebdećih čestica (24-satni uzorci) ravnomjerno raspoređenih tokom jedne godine po svakom mjernom mjestu. Analiza također uključuje i mjerjenje VOC, a posebno benzena u ambijentalnom zraku po posebnim programima u trajanju od 12 mjeseci.		emisija sa koksne baterije i poboljšanje stanja i procesa u departmentu Koksara. U prilogu „Aktivnosti i mjere poduzete u 2018. godini u pogonu Koksara, ArcelorMittal Zenica“ date su realizovane mjere u pogonu Koksara. U cilju dobivanja validnih rezultat, kao i ocjene stanja baterije nakon realizacije akcionog plana, predlažemo da se završi sa realizacijom Akcionog plana i da se tražena mjerjenja provedu u 2020 godini.
1.3 Aglomeracija	1.3.1 Izvršiti izmještanje sistema za kontinuirani monitoring emisija u zrak sa dimnih kanala SINTER 1 i SINTER 2 na dimnjake aglomašina SM-4, SM-5 i SM-6 (dva dimnjaka) u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN 14181 i BAS EN 15259	6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	<p>Ugovor potpisano 07.06.2018. sa kompanijom SICK. Ugovoren rok za ugradnju sistema je bio oktobar 2018. godine. Zbog izmjena u projektonom timu Ugovaratelja, kao i specifičnih zahtjeva Pravilnika o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak ("Službene novine Federacije BiH", broj: 9/14 i 97/17) u pogledu forme dnevnih, mjesecnih i godišnjih izvještaja sa sistema za kontinuirano mjerjenje emisija u zrak, došlo je do probijanja roka za realizaciju ovog projekta.</p> <p>Trenustni status: oprema ugrađena na dimnjacima Aglomeracije i puštena u probni rad od 21.12.2018.</p> <p>Uz svu opremu je dostavljen certifikat QAL 1. Procedura QAL 2 je provedena u periodu i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinter 1 uporedna mjerjenja na terenu od 27.03.2019. do 29.3.2019.; umjeravanje sistema 25.04.2019. Sistem je dobio certifikat o provjeri ispravnosti automatskog mjernog sistema u skladu sa procedurom QAL2 iz standarda BAS EN 14181. - Sinter 1 uporedna mjerjenja na terenu od 20.03.2019. do 22.3.2019.; umjeravanje sistema 25.04.2019. Sistem je dobio certifikat o provjeri ispravnosti automatskog mjernog sistema u skladu sa procedurom QAL2 iz standarda BAS EN 14181.
	1.3.2 Ugraditi sisteme kontinuiranog monitoringa emisija prašine na dimnjacima dimnih ventilatora (strana hlađenja aglomerata = 3 dimnjaka) u skladu sa zahtjevima standarda BAS EN 14181 i BAS EN 15259 odnosno Pravilnika o monitoringu emisije zagađujućih materija	12 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole.	Ugovor potpisano 07.06.2018. sa kompanijom SICK. Ovo je druga faza realizacije projekta ugradnje novih i nadogradnje postojećim AMS. Predlažemo rok za realizaciju 2020. godina

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	<p>u zrak (Sl.N.FBiH, br.9/14).</p> <p>1.3.3 Izvršiti validna mjerena emisija kancerogenih materija na dimnjacima Aglomeracije Prije provođenja mjerena operator je dužan usaglasiti sa Ministarstvom listu zagađujućih materija koje će se mjeriti. Mjerena se moraju raditi u skladu sa važećim Pravilnikom o monitoringu emisija u zrak FBiH. Mjera će se prolongirati u slučaju da nije moguće ispoštovati zahtjeve Pravilnika sve dok se ne steknu neophodni uvjeti.</p>	12 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	<p>Izvršeno mjerjenje PCCD/F 02.11.2017. i 03.11.2017. i to uzorkovanje od strane laboratorije iz Španije u saradnji sa ArcelorMittal Istraživanje i razvoj iz Austurisa, Španija, ispitivanje uzoraka od strane akreditovane laboratorije Eurofins, Njemačka . Rezultati pokazali da su emisije PCCD/F značajno ispod graničnih vrijednosti i kreću se od 0,063 do 0,005 ng/TEQ/Nm3. Prezentacija ispitivanja prikazana u prilogu ovog izvještaja. Mjerjenje je vršeno prije i nakon Hibridnog filtera. Emisije PCDD/F su veoma niske u oba slučaja.</p> <p>Pošto je priprema rude i sirovna zajednička za sve tri mašine u pogonu Aglomeracija, monitoring i mjerena koja su provedena na sinter mašini br. 5 mogu se smatrati validna za sve tri mašine jer nema razlike u mješavini za sve tri mašine niti u vođenju proizvodnog procesa.</p> <p>Kako bi se potvrdile vrijednosti emisija PCDD/F na preostalim sinter mašinama, pokrenuta je aktivnost na angažovanju akreditovanih laboratorija za uzorkovanje kao i ispitivanje (analizu) uzoraka i pribavljanje validnih rezultata.</p> <p>Mjerjenje PCDD/F izvršeno je 29.8.2019. Očekujemo izvještaj o provedenom mjerenu.</p>
1.4 Visoka peć	<p>1.4.1 Provjeriti emisiju PCDD/F na dimnjaku sistema otprašivanja livne platforme Visoke peći Mjerena će se raditi u skladu sa važećim Pravilnikom o monitoringu emisija u zrak FBiH. Mjera će se prolongirati u slučaju da nije moguće ispoštovati zahtjeve Pravilnika sve dok se ne steknu neophodni uvjeti.</p>	Rok za dostavu izvještaja Inspekciji i FMOIT: 6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	<p>Predlažemo da se isto ne obavlja iz razloga što su u industriji osnovni izvori emisija PCDD/F procesi u pogonu aglomeracije i u pogonu Elektro peći. I stručnjaci iz ove oblasti navode ranije navedene izvore PCDD/F, dok se proces u visokoj peći ne smatra izvorom emisije PCDD/F.</p> <p>U slučaju da FMOIT ne prihvati gore navedeni prijedlog, kako bi se potvrdile vrijednosti emisija PCDD/F na dimnjaku sistema otprašivanja livne platforme Visoke peći, izvršeno je mjerjenje PCDD/F na dimnjaku sistema otprašivanja livne platforme Visoke peći dana 29.8.2019. Očekujemo izvještaj o provedenom mjerenu.</p>
1.5 Čeličana	<p>1.5.1 Uraditi analizu uticaja aktivnosti ArcelorMittal Zenica na pucanje zidova stambenih objekata u neposrednoj blizini pogona Čeličane U izradu Projektnog zadatka uključiti i Stručnu službu</p>	Godina dana od dana izdavanja okolinske dozvole.	<p>Izvršeno je mjerjenja vibracija od strane IMK – Institut za materijale i konstrukcije Sarajevo na više lokacija na Čeličani, te u blizini stambenih objekata u naselju Tetovo. Očekujemo izradu studije o analizi uticaja aktivnosti ArcelorMittal Zenica na pucanje zidova stambenih objekata u neposrednoj</p>

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	Grada		blizini pogona Čeličane. Napominjemo, da u posljednje dvije godine nije bilo pritužbi od strane lokalne zajednice na pucanje zidova niti na pojavu vibracija u blizini kuća u zoni Čeličane.
2. PREVENTIVNE MJERE			
2.1 ArcelorMittal Zenica	<p>2.1.1 Plan održavanja - izraditi godišnji plan održavanja za instaliranu opremu za smanjenje emisija u zrak na godišnjem nivou i pratiti realizaciju održavanja. U sklopu održavanja također vršiti redovno mjerjenje vibracija na instaliranoj opremi.</p>	Stalni zadatak	Plan održavanje se priprema za svaku poslovnu godinu i prati se realizacija istog u skladu sa integralnim sistemom upravljanja kvalitetom ISO 9001 i ISO14001.
	2.1.2 CIP - definisati plan za kontinuirana poboljšanja (CIP) i pratiti realizaciju istih	Stalni zadatak	Definisan plan za kontinuirana poboljšanja i redovno se prati realizacija istog
	2.1.3 AMS - provoditi održavanje sistema za kontinuirani monitoring emisija u zrak u skladu sa zahtjevima zakonske regulative	Stalni zadatak	Kompanija provodi održavanje AMS. Zbog problema sa AMS, Kompanija je donijela stratešku odluku da u sklopu projekta ugradnje novih sistema na Koksari i Aglomeraciji izvrši zamjenu AMS-a kako bi osigurala dostupnost i validnost prikupljenih podataka. Takođe osim projekata naloženih u tačkama 1.2.1. i 1.3.1. Kompanija će izvršiti u 2019. nadogranju i unaprijeđenje AMS na višokoj peći i čeličani, a u 2020. godini na energetici.
	2.1.4 Standard kvaliteta - voditi procese proizvodnje u skladu sa procedurama ISO 9001 i ISO 14001	Stalni zadatak	Procesi se vode u skladu sa procedurama ISO 9001 i ISO 14001. U decembru 2018. završen recertifikacioni audit za standard ISO 14001:2015 i kontrolni audit za ISO 9001:2015
3. TEHNIČKO – TEHNOLOŠKE MJERE			
3.1 Koksara	<p>3.1.1 Proces zagrijavanja koksne baterije – voditi proces koksovanja i zagrijavanja baterije u skladu sa tehnološkim upustvima.</p>	Stalni zadatak	Proces zagrijavanja baterije se vodi u skladu sa tehnološkim uputstvima u vidu regulacije potrošnje koksнog plina, distribucija temperatura (1215°C), hidraulički režim rada baterije
	3.1.2 Keramičko zavarivanje koksnih peći – napraviti plan zavarivanja koksnih peći po prioritetima i realizovati isti.	Stalni zadatak	Stalna aktivnost – principijelno 1 peć sedmično, u 2018 izvršeno keramičko zavarivanje 57 koksne peći (kompletna kampanja) i 76 interventna zahvata (selektivno djelimično zavarivanje prema potrebi)
	3.1.3 Proces koksovanja – emisije u zrak se mogu smanjiti kvalitetnim održavanjem pogona i postrojenja i vođenjem procesa u skladu sa tehnološkim upustvima.	Stalni zadatak	Proces koksovanja se vodi u skladu sa tehnološkim uputstvima kao i kvalitetnim održavanjem pogona i postrojenja - detalji o održavanju pogona i postrojenja dati u prilogu.
	3.1.4. Sistem regulacije pritiska plina u koksnim pećima	Rok za realizaciju: 31.12.2020.	Počelo se sa aktivnostima na poboljšanju regulacije pritiska koksнog plina u koksnim pećima. Na postojećoj

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	Rok za ugradnju sistema automatske regulacije koksнog plina na pećima: kraj 2020. godine		bateriji nije moguće ugraditi sistem automatske regulacije koksнog plina na pećima bez izuzetno visokih ulaganja. ArcelorMittal radi na nizu manjih projekata u cilju unaprijeđenja regulacije pritiska plina na bateriji kao što je poboljšanje rada bypass-a i ugradnja aktuatora na sabirnike koksнog plina i aktuatora na sistemu loženja koksнog plina čime je poboljšana regulacija pritisak u sabirnim kolektorima na bateriji i u podrumu.
	3.1.5 Besprašinsko istiskivanje koksa	Do 01. januara 2022.	Aktivnost nije započela - potrebno je pripremiti studiju izvodljivosti iz razloga što ovaj projekat nije izvodljivi na koksnoj bateriji AM Zenica
3.2 Aglomeracija	Trenutno nije moguće predvidjeti tehničko-tehnološke mjere koje bi mogle uticati na smanjenje emisija u zrak.		
3.3 Visoka peć	3.3.1 Duvnice - implementirati projekt smanjenja broja izgorenih duvnica i na taj način smanjiti broj vanrednih situacija emisije prašine iz pogona Visoka peć.	Stalni zadatak	REALIZOVANO Implemetiran projekt smanjena broja izgorenih duvnica. Smanjen broj izgorenih duvnica sa 56 u 2017. godini na 6 izgorenih duvnica u 2018. godini. Kao preventivna mjeru planirana nabavka i izmjena svih 20 duvnica u remontu planiranom za 2019. godinu.
3.4 Čeličana	3.4.1 Emisije prašine iz miksera - ograničiti brzinu uljevanja tečnog gvožđa u mikser kako bi se povećao stepen zahtvata na mikserском postrojenju. Ova mjeru je trenutno tehničko-tehnološka mjeru kojom se povećava efikasnost postojećeg sistema za otprašivanje miksera dok se ne realizuje mjeru pod tačkom 4.4.1	Stalni zadatak	REALIZOVANO Ograničena je brzina uljevanja tečnog gvožđa u mikser. Izdata instrukcija da se poveća vrijeme uljeva sa 5 na 7 minuta po kazanu.
	3.4.2 CaF topitelj - razmotriti mogućnost postepenog smanjenja ili zamjene CaF topitelja sa drugim materijalom u cilju smanjenja emisija fluorida.	6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	REALIZOVANO Uoku 2017. godine dostignuto smanjenje udjel CaF2 od 40% od ukupne količine topitelja, zamjenom ovog topitelja sa materijalom na bazi Al ₂ O ₃ koji je povoljniji sa aspekta zaštite na radu, zaštite okoline kao i agresivnosti prema vatrostalnom ozidu. Dalje smanjenje nije realno.
	3.4.3 Buka — kontrolirati ispuštanje pare iz kotlova. Ugraditi zaštitu od buke na „amfarima“ kotlova utilizatora.	6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	REALIZOVANO Ugrađena zaštita od buke. Dalje poboljšanje smanjenja emisije buke iz pogona Čeličana odnosi se na dalje unaprijeđenje sistema za kondenzaciju pare koja nastaje u kotlovima utilizatorima BOF Čeličane
3.5	3.5.1 Energetska efikasnost	Stalni zadatak	Koristi se maksimalna količina internih

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
Valjaonice	- koristiti što je moguće više internih plinova za sagorijevanje u SALEM peći kako bi se smanjile ukupne emisije SO ₂ i CO ₂ iz ArcelorMittal Zenica te kako bi se povećala energetska efikasnost.		plinova na Salem peći kako bi se smanjile ukupne emisije SO ₂ i CO ₂ iz ArcelorMittal Zenica te kako bi se povećala energetska efikasnost. Spaljivanje koksнog plina je 0% i svi se interni gasovi maksimalno iskorištavaju
3.6 Energetika	Trenutno nije moguće predvidjeti tehničko-tehnološke mjere koje bi mogle uticati na smanjenje emisija u zrak jer je isto vezano za buduće planove rekonstrukcije pogona Energetika i za strategiju grijanja Grada Zenica		
3.7 Saobraćaj	3.7.1 Godišnja registracija vozila— vršiti registraciju vozila u skladu sa zakonskim zahtjevima	Stalni zadatak	Vrši registraciju vozila u skladu sa zakonskim zahtjevima
4. MJERE ZA KOJE JE NEOPHODNO INVESTICIONO ULAGANJE – CAPEX MJERE			
4.1 Koksara	<p>4.1.1 Projekat odsumporavanja koksнog plina</p> <p>Ukoliko se na Toplani izgrade novi plinski kotlovi za potrebe ArcelorMittal Zenica i vrši se isporuka toplotne energije za grad Zenicu, i ako se odvede koksni plin na Valjaoničke peći, na Aglomeraciju i Toplanu, onda emisije na svim izvorima gdje se koristi koksni plin ne smiju preći granične vrijednosti emisija definisane zakonskom regulativom FBiH.</p> <p>Ukoliko se desi da su emisije SO₂ iz izvora koji koriste koksni plin kao gorivo iznad GVE kompanija ArcelorMittal Zenica je obavezna poduzeti mjere za smanjenje emisija SO₂ iz ovih izvora.</p> <p>Za nove kotlove predviđeno postrojenje za odsumporavanje i emisije SO₂ će biti daleko ispod graničnih vrijednosti za nova postrojenja. Imajući u vidu da je Toplana najveći izvor emisija SO₂, te da su emisije SO₂ u Aglomeraciji i Valjaonicama ispod GVE i da se u Koksari realizacijom</p>	<p>Rok za dokazivanje emisija: kraj marta 2019.god.</p> <p>Rok za definisanje dodatnih mjer za smanjenje emisija SO₂: kraj 2019.godine.</p>	<p>Realizacija mjere u toku.</p> <p>Dokazivanje emisija u toku.</p> <p>Provođenjem mjere ugradnje gasnih kotlova na Energetici i ugradnjom sistema za odsumporavanje emisije SO₂ će biti značajno smanjene.</p> <p>Emisije SO₂ u drugim pogonima ispod granične vrijednosti. Povišene emisije SO₂ na Koksari u oktobru 2017., januaru 2018 i maju 2018 , ali se provode dodatne tehnološke mjerse za dovođenje istih unutar zakonom propisanih vrijednosti.</p>

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	<p>projekta ugradnje novog gasnog kotla za potrebe proizvodnog procesa dobija čišći koksni plin onda se ne može reći da se ukupne emisije SO₂ iz AMZa neće smanjiti.</p> <p>Ukoliko se ne dokaže smanjenje SO₂ krajem marta 2019. onda se moraju poduzeti dodatne mjere za smanjenje.</p>		
	4.1.2 Nabaka i ugradnja novih ramova na vratima koksnih peći – napraviti plan ugradnje i realizirati isti	Rok za izradu plana ugradnje: 6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole Rok za realizaciju plana: 20 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	Realizacija mjere u toku. Izrađen plan nabavke i ugradnje novih ramova na vratima koksnih peći. U 2017. godini izvršena zamjena 26 ramova, a u 2018. godini 28 ramova koksnih peći. Prema postojećem planu, planirana je nabavka deset (10) ramova za koksne peći do kraja prvog kvartala 2020. godine i isti će biti zamjenjeni po potrebi. Aktivnost se nastavlja
	4.1.3 Izvršiti ugradnju nove zasipne mašine	Kraj 2016.	REALIZOVANO
	4.1.4 Sanacija kolske vase kroz projekat „ugradnja nove zasipne mašine“	Kraj 2016.	REALIZOVANO
	<p>4.1.5 Nabaviti i ugraditi gasni kotao za potrebe proizvodnog procesa pogona Koksara. Realizacijom ovog projekta će se postići stabilniji proces proizvodnje u pogonu Koksara, a samim tim i smanjenje nekontrolisanih emisija i bolji rad postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda iz pogona Koksara (biohemija). Također, ovaj projekat će rezultirati i smanjenjem ukupnih emisija SO₂ iz pogona i postrojenja ArcelorMittal Zenica smanjenjem potrošnje ugalja iz RMU Zenica, a ujedno će se dobiti i čišći koksni plin koji se koristi kao gorivo u pogonu Energetika.</p> <p>Ovaj kotao radi po potrebi (oko 10 dana u godini). Gasni kotao za potrebe proizvodnog procesa koksare se smatra tehničko-tehnološkim</p>	Kraj 2017.	REALIZOVANO Kotao ugrađen i pušten u rad kraj 2017 – početak 2018. kotao se u 2018. godini nije koristio više od 10 dana.

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	postrojenjem za smanjenje emisija i prema toplotnoj snazi spada u mala postrojenja za sagorijevanje (kao kućno ložište). Budući da se za kućna ložišta ne traže dodatni zahtjevi tako da nema potrebe ni za dodatne zahtjeve za ovo postrojenje.		
4.2 Aglomeracija	<p>4.2.1 Nabaviti i ugraditi Hibridni filter na mašinu SM-5</p> <p>Rekonstrukcija ESP'4 u Hibridni filter i prespoj na mašinu br. 5 (prva sekcija ESP, 2,5 sekcije vrećasti filter sa instaliranim sistemom mlaznica između ESP i sekcije vrećastog filtera za doziranje aditiva. Efekat će biti u skladu sa BAT preporukama (smanjenje emisija prašine, POP's i SO₂). U toku je probno puštanje u rad hibridnog filtera potrebno je definisati aditive za smanjenje emisija SO₂ i POPs</p>	30. juni 2017	<p>REALIZOVANO</p> <p>Hibridni filter pušten u rad 09.03.2017. Emisije prašine ispod 10 mg/Nm³, SO₂ od 90 do 150 mg/Nm³, PCDD/F značajno ispod graničnih vrijednosti i kreću se od 0,063 do 0,005 ngITEQ/Nm³.</p>
	<p>4.2.2 Nabaviti i ugraditi Hibridni filter na mašinu SM-6</p> <p>Rekonstrukcija ESP u Hibridni filter i prespoj SM-6 (ESP i vrećasti filter sa instaliranim sistemom mlaznica između ESP i sekcije vrećastog filtera za doziranje aditiva. Efekat treba biti u skladu sa BAT preporukama (smanjenje emisija prašine, POP's i SO₂). U toku puštanja u rad hibridnog filtera definisati additive za smanjenje emisija SO₂ i POPs</p>	Realizacija: 24 mjeseca od datuma izdavanja okolinske dozvole	<p>Realizacija mjere u toku. Započela realizacija ovog projekta. Ugovor potpisana 07.06.2018. Očekivani datum završetka decembar 2019. Rok za realizaciju produžen zbog provođenja testiranja sa doziranjem Sorbacal na hibridnom filter SM-5 u cilju zaštite elektroda i dalje redukcije SO₂ i drugih polutanata, odnosno efikasnost ovog rješenja. Konačna odluka je da se u dijelu elektro filtera u prvoj sekciji Hibridnog filtera ugrade elektrode od nehrđajućeg čelika, te da se ne ide sa doziranjem Sorbacal-a.</p>
	<p>4.2.3. Nabaviti i ugraditi Hibridni filter na mašinu SM-4</p> <p>Rekonstrukcija ESP u Hibridni filter i prespoj SM-4 (ESP i vrećasti filter sa instaliranim sistemom mlaznica između ESP i sekcije vrećastog filtera za doziranje aditiva. Efekat treba biti u skladu sa BAT Conclusions (smanjenje</p>	Rok za izradu plana realizacije: 12 mjeseci od datuma izdavanja okolinske dozvole Rok realizacije plana: kraj 2021.godine.	<p>Pripremljen plan za sinter mašinu br. 4</p> <p>Kompanija planira određenim mjerama povećanje produktivnosti na sinter mašinama br. 5 i 6 kako bi se eliminirala potreba za sinter mašinom broj 4.</p> <p>Planirano je da se u julu 2020. godine obustavi rad sinter mašine broj 4.</p>

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	emisija prašine, POP's i SO ₂). U toku puštanja u rad hibridnog filtera definisati aditive za smanjenje emisija SO ₂ i POPs 3.2.4 Rekonstrukcija ESP na dimnoj strani (strana hlađenja aglomerata) u cilju dostizanja emisije prašine ispod GVE.		
4.3 Visoka peć	4.3.1 Provjeriti funkcionalnost spaljivanja visokopećnog plina na baklji i Izvršiti sanaciju za sigurno spaljivanje , ukoliko je to potrebno, i o tome sačiniti detaljan stručni izvještaj i isti dostaviti Inspekciji i FMOIT.	Rok za detaljan plan realizacije: 12 mjeseci od datuma izdavanja okolinske dozvole. Rok realizacije: najkasnije 12 mjeseci nakon isteka okolinske dozvole.	Pripremljen plan za realizaciju. U toku izrada prijeloga od strane AM Istraživanje i razvoj. Planira se početak rekonstrukcije ESP na SM-6 u 2021 i ESP na SM-5 u 2022. godini.
4.4 Čeličana	4.4.1 Provjeriti zahvat dimnih plinova tokom uljeva u mikser. U slučaju da je zahvat dimnih plinova ispod 90% poduzeti dodatne mjere kako bi se obezbijedio zahvat dimnih plinova prema BAT Conclusions. Efekat otprašivanja pomoću vrećastog filtera treba biti u skladu sa GVE. 4.4.2 Sekundarno otprašivanje konvertora – projektovati, izgraditi i staviti u funkciju sistem za sekundarno otprašivanje BOF konvertora čime će se eliminisati nekontrolisane emisije tokom uljeva gvožđa i ulaganja starog željeza u BOF, kao i izljeva čelika i troske iz BOF-a. Ugrađeni sistem otprašivanja treba da postigne preko 90% zahvata dimnih plinova. Efekat otprašivanja pomoću vrećastog filtera treba biti u skladu sa GVE.	Rok za provjeru veličine zahvata dimnih plinova: 12 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole Rok za realizaciju dodatnih mjera: 18 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole Rok za izbor najboljeg ponuđača i potpisivanje ugovora: 6 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole. Rok za projektovanje, ugradnju, puštanje u rad i dokazivanje garantovanih performansi: 18 mjeseci od dana izdavanja okolinske dozvole	Realizacija mjere u toku. Postojeći sistem za otprašivanje na mikserima nema dovoljan kapacitet odsisa. Kako bi se poboljšala efikasnost odsisa, ovaj izvor je uključen u projekta sekundarnog otprašivanja konvertora.
	4.4.3 Otrašivanje transportnih sistema u odjeljenju nemetalnih dodataka i ferolegura–Modifikacija i popravka sistema i otprašivanja	Do kraja važenja okolinske dozvole	Realizacija nije započela. Projekat planiran za 2021. godinu

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	transportnih sistema nemetalnih dodataka i ferolegura u cilju smanjenja emisija prašine i dostizanja GVE.		
	<p>4.4.4. Pratiti prosječne mjesecne koncentracije prašine u dimnim plinovima BOF Čeličane tokom 2017. godine.</p> <p>Ukoliko koncentracije prašine budu prelazile GVE ili ako su prosječne dnevne koncentracije prašine veće od 110% GVE ($GVE=50\text{mg}/\text{Nm}^3$) ili ako je 95% satnih prosjeka koncentracije prašine veći od 200% GVE onda treba izvršiti rekonstrukciju sistema otprašivanja da emisije prašine budu unutar GVE, odnosno da zadovoljavaju odredbe Pravilnika o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak (Sl.N.FBiH, br.9/14)</p>	<p>Rok za dokazivanje, odnosno dostavu Izvještaja o monitoringu emisija zagađujućih materija u zrak za 2017. godinu je 31.03.2018.</p> <p>Rok za realizaciju rekonstrukcije sistema za otprašivanje: 12 mjeseci poslije isteka važenja okolinske dozvole.</p>	<p>REALIZOVANO Izvršeno praćenje emisija prašine u 2017. u dimnim plinovima sa gasočistke na BOF Čeličani.</p> <p>Sve vrijednosti emisija su ispod graničnih vrijednosti. Rezultati se nalaze u dostavljenom „Izvještaju o kontinuiranom monitoringu emisija u zrak iz pogona i postrojenja ArcelorMittal Zenica za 2017. godinu“ br. ENV-31-03-18</p> <p>Zaključak: nije potrebna rekonstrukcija ovog sistema otprašivanja.</p>
4.5 Valjaonice	<p>4.5.1 Rekonstrukcija gorionika – izvršiti rekonstrukciju gorionika SALEMS peći u pogonu Žična pruga u cilju povećanja energetske efikasnosti (smanjenje potrošnje zemnog plina na račun iskorištenja internih plinova) i smanjenja emisija u zrak (smanjenjem spaljivanja internih gasova na bakljama i njihovo korištenje u ovom pogonu će smanjiti emisije CO i CO₂)</p>	Kraj 2016.	REALIZOVANO
4.6 Energetika	<p>4.6.1 Ugraditi nove plinske kotlove u kojima će se kao gorivo koristiti: koksni plin, visokopečni plin i zemni plin za potrebe snabdijevanja parom tehnoloških procesa pogona i postrojenja ArcelorMittal Zenica kao i za potrebe grijanja grada Zenice. U slučaju da Grad Zenica odustane od dogovora za isporuku toploplotne energije iz ArcelorMittal Zenica, ArcelorMittal Zenica će ugraditi plinske kotlove za potrebe svog tehnološkog procesa, a emisije iz novih kotlovnih jedinica moraju biti u skladu sa GVE.</p>	<p>Rok za dogovor vezano za isporuku toplinske energije za grijanje Grada Zenice: 3 mjeseca od dana izdavanja okolinske dozvole</p> <p>Rok za ugradnju jednog, dva ili više plinskih kotlova: kraj 2018.g.</p>	<p>Realizacija mjere u toku. Završen bazni inženjerin i pripremljena studije uticaja na okoliš. Očekuje se izdavanje okolinske dozvole i nastavak aktivnosti.</p> <p>U septembru 2018. podpisan Udjeličarki ugovor između partnera ArcelorMittal Zenica, Grad Zenica, Fin Fund i KPA Unicon.</p> <p>Registracija zajedničke kompanije „Toplana“ d.o.o. Zenica završena. Izdata Okolinska dozvola za Toplanu Zenica 18.03.2019. Okolinska dozvola je pravosnažna od 17.5.2019.</p> <p>Izdata Urbanistička saglasnost 9.7.2019. godine. Očekuje se pravosnažnost.</p> <p>Građevinska dozvola za građevinske radove – predat zahtjev 2.7.2019. za</p>

POGON	OPIS MJERE	ROK ZA IZVRŠENJE MJERE	STATUS REALIZACIJE SA August 2019.
	<p>U periodu od dana izdavanja okolinske dozvole do kraja 2018.g. ArcelorMittal Zenica će za potrebe svog tehnološkog procesa i snabdijevanja toplinskom energijom Grada Zenice , u pogonu Energetika koristiti jedan postojeći kotao, K1 ili K2 uz maksimalno korištenje plinskih goriva (NG, BFG, COG), a posebno u periodima nepovoljnih vremenskih uslova.</p> <p>4.6.2 Pokrenuti aktivnosti za izgradnju sistema za prečišćavanje otpadnih voda Grada Zenice, Rudnika mrkog uglja Zenica i ArcelorMittal Zenica– tražiti zajednički dogovor i napraviti plan aktivnosti za rješavanje ovog problema.</p>		<p>izdavanje odobrenja za građenje Federalnom ministarstvu prostornog uređenja. Isporučen kotao br. 1. Isporuka preostala 2 kotla očekuje se do kraja oktobra 2019. godine.</p>
4.7 Saobraćaj	Nisu predviđene CAPEX mјere za ovaj pogon	Rok za pokretanje aktivnosti za realizaciju ove mјere prema zainteresiranim stranama: 3 mјeseca od dana izdavanja okolinske dozvole.	Pokrenute aktivnosti, provode se određene planirane aktivnosti i u stalom smo kontaktu sa svim zainteresovanim stranama, uključujući JP Vodovod i kanalizacija Zenica.

Još jednom molimo sve zainteresirane aktere da se u okviru svoje nadležnosti i ovlaštenja uključe u monitoring realizacije mјera zaštite okoliša, kako bi ArcelorMittal Zenica ostao u okviru zadatih rokova.

Upozoravamo vas da su već probijeni rokovi. Ostavljamo ArcelorMittalu Zenica mogućnost da hitno završi realizaciju svih mјera po okolišnoj dozvoli od 03.4.2017. godine, a posebno:

- 4.1.1. Projekat odsumporavanja koksnog plina u pogonu Koksara,
- 4.2.2. Nabavka i ugradnja Hibridnog filtera na mašinu SM-6 u pogonu Aglomeracija,
- 4.2.3. Nabavka i ugradnja Hibridnog filtera na mašinu SM-4 u pogonu Aglomeracija,
- 4.4.2. Projekat Sekundarnog otprašivanja konvertora u pogonu Čeličana.

Nepoštivanje provođenja propisanih mјera datih okolišnom dozvolom ima za posljedicu oduzimanje okolišne dozvole.

S poštovanjem,

Dostaviti:

- naslovu
- arhivi

